

The 'Magic' Formula

Understanding the 13 Middos Before We Say Them

What is the Most Important Part of Selichos?

Where Does it Come From?

1. Shmos 14:1-10

לד, א ויאמר ה' אל-משה, פסל-לך שני-לחות אבנים פראשנים; וכתבתי, על-הלחות, את-הדברים, אשר היו על-הלחות הראשנים אשר שברת. **לד, ב** והיה נכון, לבקר; ועלית בבקר אל-הר סיני, ונצבת לי שם על-ראש ההר. **לד, ג** ואיש לא-יעלה עמך, וגם-איש אל-ירא בכל-ההר; גם-הצאן והבקר אל-ירעו, אל-מול ההר ההוא. **לד, ד** ויפסל שני-לחות אבנים פראשנים, וישפם משה בבקר ויעל אל-הר סיני, כאשר צוה ה', אתו; ויקח בידו, שני לחות אבנים. **לד, ה** וירד ה' בענן, ויתיצב עמו שם; ויקרא בשם, ה'. **לד, ו** ויעבר ה' על-פניו, ויקרא, ה' ה', אל רחום וחנון--אך אפים, ורב-חסד ואמת. **לד, ז** ויצר חסד לאלפים, נשא עון ופשע וחטאה; ונקח, לא ונקח--פקד עון אבות על-בנים ועל-בני בנים, על-שלישים ועל-רבעים. **לד, ח** וימהר, משה; ויקד ארצה, וישתחו. **לד, ט** ויאמר אם-נא מצאתי חן בעיניך, אדני, גלף-נא אדני, בקרבנו: כי עם-קשה-ערף הוא, וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו. **לד, י** ויאמר, הנה אנכי כרת ברית, נגד כל-עמך אעשה נפלאות, אשר לא-נבראו בכל-הארץ ובכל-הגוים; וראה כל-העם אשר-אתה בקרבו את-מעשה ה', כי-נורא הוא, אשר אני, עשה עמך.

How do We Define It?

2. Responsa, Rashba 1:211

ריא) בזה שאמרת אב אימר שליש עשרה מדות ביחיד. תשובה מסתברא לי שכל שאומר דרך תפילה יבקשה רחמים אין נאמרין ביחיד וכדבר שבקדושה הן כמו שאמרו באגדה נתעטף הקדוש ברוך הוא כשליח צבור והראהו למשה בסיני יאמר כל זמן שישראל חוטאין כשיגיע עת צרה יעשו לפני כסדר הזה יאני מוחל להם. אבל אם בא לאמרו כך דרך קריאה בעלמא אימר כדרך שאומרין אף האופנים יקראי דקדושה דרך קריאה.

3. Shulchan Aruch, OC 565:4

ה' (ה) אין היחיד רשאי לומר שלש עשרה מדות כדרך תפלה ובקשת רחמים דכבר שבקדושה הם אבל אם בא לאומרם ה' דרך (ס) קריאה בעלמא אומרם: כגם וכן אין ליחיד ו' לומר סליחות או (ו) ויעבור (מהר"ל בשם ה"ז) :

4. Magen Avraham, OC 18

וכת' הלבוש סי' תקפ"ה אין לומר י"ג מדות בלא עטיפה.

1. משנה ברורה תקסה:יג

(יג) וכן אין וכו' או ויעבור. אף די"ג מדות כבר כתבו המחבר חזר ושנה הרמ"א בשם ה"ז דאסילו סליחות להוד ג"כ אין לומר ביחיד אכל האחרונים תמהו על עיקר הדין דלמה לא יאמר היחיד סליחות דהוא תחנונים בעלמא (י) והסכימו דסליחות בלא י"ג מדות יכול יחיד לומר :

5. Talmud Bavli, Rosh Hashana 17b

ויעבר ה' על פניו ויקרא, אמר רבי יוחנן: אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומר, מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא כשליח צבור, והראה לו למשה סדר תפלה. אמר לו: כל זמן שישראל חוטאין - יעשו לפני כסדר הזה, ואני מוחל להם. ה' ה' - אני הוא קודם שיחטא האדם, ואני הוא לאחר שיחטא האדם ויעשה תשובה. אל רחום וחנון, אמר רב יהודה: ברית כרותה לשלש עשרה מדות שאינן חוזרות ריקם, שנאמר + שמות לד+ הנה אנכי כרת ברית.

What Does it Mean?

6. Talmud Bavli, Eiruvin 22a

אמר רבי חגי ואיתימא רבי שמואל בר נחמני: מאי דכתיב + שמות ל"ד+ ארץ אפים? ארץ אף מבעי ליה! אלא: ארץ אפים לצדיקים, ארץ אפים לרשעים.

"The True Test of Tolerance is being Tolerant of the Intolerant"

7. Talmud Bavli, Rosh Hashana 17a

ורב חסד מטה כלפי חסד, ועליהן אמר דוד + תהלים קט"ז + אהבתי כי ישמע ה'

8. Talmud Bavli, Shabbos 55a

ושמואל אמר: תמה זכות אבות. ורבי יוחנן אמר: תחון זכות אבות....

מאימתי תמה זכות אבות? אמר רב: מימות הושע בן בארי, שנאמר + הושע ב' + אגלה את נבלתה לעיני מאהביה ואיש לא יצילנה מידי. ושמואל אמר: מימי חזאל, שנאמר + מלכים ב' יג + וחזאל מלך ארם לחץ את ישראל כל ימי יהואחז וכתוב + מלכים ב' יג + ויחן ה' אותם וירחמם ויפן אליהם למען בריתו את אברהם יצחק ויעקב ולא אבה השחיתם ולא השליכם מעל פניו עד עתה. רבי יהושע בן לוי אמר: מימי אליהו, שנאמר + מלכים א' יח + ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו הנביא ויאמר ה' אלקי אברהם יצחק וישראל היום יודע כי אתה אלקים בישראל ואני עבדך ובדברך עשיתי [את] כל הדברים האלה וגו'. ורבי יוחנן אמר: מימי חזקיהו, שנאמר + ישעיהו ט + למרבה המשרה ולשלום אין קץ על כסא דוד ועל ממלכתו להכין אותה ולסעדה במשפט ובצדקה מעתה ועד עולם קנאת ה' צבאות תעשה זאת וגו'.

9. Talmud Bavli, Rosh Hashana 17a

[אמר רבא]: כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר נשא עון ועבר על פשע, למי נושא עון - למי שעובר על פשע.

Rava said: He who forgoes his right [to exact punishment] is forgiven all his iniquities, as it says, Forgiving iniquity and passing by transgression. Who is forgiven iniquity? One who passes by transgression [against himself].

10. Alshich, Tehillim 103

הנה אמרו רבותינו ז"ל (ר"ה יז ב) כי על שאלת משה רבנו ע"ה הודיעני נא את דרכיך (שמות לג), ועשה כן הוא יתברך כמו שאמרו ז"ל שכביכול נתעטף כש"ץ ואמר ה' ה' א - ל רחום וכו', ואמר עשו לפני כסדר הזה, וברית כרותה ל"ג מדות שאינן חוזרות ריקם. והנה על אשר יקשה כי הלא כמה פעמים אומרים י"ג מדות ואין נענים, שמעתי בשם בעל ספר לבנת הספיר שמדקדק אומרו "עשו לפני וכו'" ולא אמרו ז"ל שאמר "אמרו לפני", שרמז כי לא חפץ ד' בהזכיר מדותיו יתברך בפה ולא יעשה אותם בפועל, כי אם שגם יהיו עושין אותם כי המדות הנאמרים רחום וחנון וכו' יהיו עושים המזכירים אותן, וזהו "עשו לפני". והנני מוסיף על דבריו למה לא אמר "עשה לפני", כי אם "עשו" לשון רבים עם היות שעם משה ידבר, אך הוא כי למשה אין צריך רק הודעה לאומרם, כי הוא לא חסרו ממנו עשות המדות ההם.

1	ה'	
2	ה'	
3	א-ל	
4	רחום	
5	וחנון	
6	אָרְךְ אַפִּים	
7	ורב-חסד	
8	ואמת	
9	נצר חסד לאלפים	
10	נשא עון	
11	ופשע	
12	וחטאה	
13	ונקה	
14	לא ינקה	
15	פקד עון אבות על- בנים ועל-בני בנים, על-שלשים ועל-רבעים	

